

СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

ФІНАНСОВА ІНКЛЮЗІЯ

спеціальність	072 Фінанси, банківська справа та страхування	обов'язковість дисципліни	вибіркова
освітня програма	не обмежено	факультет	Навчально-науковий інститут «Кіберпорт»
освітній рівень	перший (бакалаврський)	кафедра	Фінансів, банківської справи та страхування

ВИКЛАДАЧ

Ставерська Тетяна Олександрівна

Вища освіта – спеціальність «Облік і аудит»

Науковий ступень - кандидат економічних наук, 08.00.08 – Гроші, фінанси і кредит

Вчене звання - доцент кафедри фінансів

Досвід роботи – більше 20 років

Показники професійної активності з тематики курсу:

- автор більше 5 тематичних публікацій;
- учасник та координатор наукових і методичних конференцій;
- незалежне професійне консультування з управління фінансами.

телефон

+38(050)3255121

електронна пошта

staverskaya@gmail.com

дистанційна
підтримка

Moodle

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНЮ КОМПОНЕНТУ (ДИСЦИПЛІНУ)

Мета	формування компетентностей у майбутніх фахівців з фінансів, банківської справи та страхування, які дозволять їм ефективно працювати в умовах сучасних тенденцій розвитку та викликів фінансової системи, сприяти підвищенню доступності фінансової інклюзії на ринках фінансових послуг
Формат	лекції, практичні заняття, самостійна робота, індивідуальні завдання, командна робота
Деталізація результатів навчання і форм їх контролю	➤ розуміння ролі фінансової інклюзії у забезпеченні інклюзивного розвитку економіки, суспільного добробуту та фінансової безпеки держави / практичні заняття, самостійна робота, індивідуальні завдання ➤ розуміння сутності, складових та чинників фінансової інклюзії; розуміння взаємозв'язку фінансової інклюзії та фінансової поведінки, основних видів стратегій фінансової поведінки домогосподарств / практичні заняття, самостійна робота, індивідуальні завдання ➤ знання основ правового забезпечення фінансової інклюзії в Україні та основних підходів до оцінювання фінансової інклюзії на ринках фінансових послуг / практичні заняття, самостійна робота, індивідуальні завдання ➤ формування системи знань з фінансової грамотності, розуміння її ролі у забезпеченні фінансової інклюзії на ринку фінансових послуг / практичні заняття, самостійна робота, індивідуальні завдання ➤ опанування основних показників та тенденцій забезпечення фінансової інклюзії на ринку банківських послуг, страхових послуг, ринку капіталів та небанківських фінансових продуктів, у сфері публічних фінансів / практичні заняття, самостійна робота, індивідуальні завдання
Обсяг і форми контролю	3 кредити ECTS (90 годин): 12 годин лекції, 18 годин практичні; модульний контроль (2 модулі); підсумковий контроль – залік.
Вимоги викладача	вчасне виконання завдань, активність, командна робота
Умови зарахування на освітню компоненту	вільне зарахування

ВІДПОВІДНІСТЬ СТАНДАРТУ ОСВІТИ І ОСВІТНІЙ ПРОГРАМІ

Компетенції	ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК05. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій. ЗК07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.	Програмні результати навчання	ПР02. Знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем. ПР03. Визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.
-------------	--	-------------------------------	---

ЗК08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК13. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК14. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

СК02. Розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.

СК05. Здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку.

СК06. Здатність застосовувати сучасне інформаційне та програмне забезпечення для отримання та обробки даних у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

СК12. Розуміння принципів пошуку та обробки цифрового контенту в сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку, трейдингу та ринку криптовалют.

СК13. Здатність обирати та застосовувати ІТ-технології в сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку, трейдингу та ринку криптовалют.

СК14. Здатність оцінювати якість та тестувати програмне забезпечення фінансової діяльності суб'єктів господарювання та фінансових установ.

СК15. Здатність організовувати діяльність суб'єктів господарювання, фінансових установ в середовищі систем цифрових технологій, використання хмарних сервісів та блокчейн-технології в умовах діджиталізації.

ПР07. Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

ПР08. Застосовувати спеціалізовані інформаційні системи, сучасні фінансові технології та програмні продукти.

ПР12. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у фінансовій сфері діяльності.

ПР13. Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження фінансових процесів.

ПР14. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик фінансових систем, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.

ПР18. Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні.

ПР19. Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.

ПР20. Виконувати функціональні обов'язки в групі, пропонувати обґрунтовані фінансові рішення.

ПР21. Розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.

ПР22. Знати свої права і обов'язки як члена суспільства, розуміти цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ПР24. Знання принципів пошуку та обробки цифрового контенту в сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку, трейдингу та ринку криптовалют.

ПР26. Уміння обирати та тестувати програмне забезпечення фінансової діяльності суб'єктів господарювання та фінансових установ.

ПР27. Уміння організовувати діяльність суб'єктів господарювання, фінансових установ в умовах діджиталізації

СТРУКТУРА ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ (ДИСЦИПЛІНИ)

Модуль 1. КОНЦЕПТУАЛЬНІ ОСНОВИ ФІНАНСОВОЇ ІНКЛЮЗІЇ

Лекція 1	Теоретичні основи фінансової інклюзії та її роль у забезпеченні сталого розвитку	Практичне заняття 1 (ПЗ 1)	Сучасні концепції інклюзивного економічного зростання, їх роль в імплементації цілей сталого розвитку. Роль фінансової інклюзії у забезпеченні інклюзивного розвитку економіки, суспільного добробуту та фінансової безпеки держави. Чинники, що обумовлюють траєкторію розвитку фінансової системи у контексті посилення інклюзивності.	Самостійна робота	Есе «Роль фінансової інклюзії у забезпеченні інклюзивного розвитку економіки / суспільного добробуту / фінансової безпеки держави»
		ПЗ 2	Сутність, складові та чинники фінансової інклюзії. Взаємозв'язок фінансової інклюзії та фінансової поведінки. Основні види стратегій фінансової поведінки домогосподарств на ринках фінансових послуг.		Ревю (ІЗ) «Порівняння видів стратегій фінансової поведінки домогосподарств на ринках фінансових послуг»
Лекція 2	Правове забезпечення та методологія оцінювання фінансової інклюзії	ПЗ 3	Основи правового забезпечення фінансової інклюзії в Україні. Стандарти ринкової поведінки фінансових установ та розкриття інформації про фінансові послуги. Основні підходи до оцінювання фінансової інклюзії на ринках фінансових послуг, індикатори фінансової інклюзії		Презентація з доповіддю «Україна у світових індикаторах сталого розвитку та інклюзивної економіки»
Лекція 3	Фінансова грамотність та захист прав споживачів фінансових послуг	ПЗ 4	Сутності та основні компоненти фінансової грамотності, розуміння її ролі у забезпеченні фінансової інклюзії.		Презентація з доповіддю «Фінансова грамотність, фінансова інклюзія та фінансовий добробут – Україна та світовий досвід
		ПЗ 5	Основи організації захисту прав споживачів фінансових послуг. Об'єднання споживачів та учасників ринку фінансових послуг. Реалізація процедури захисту особистих прав при споживанні фінансових послуг.		

Модуль 2. ПРАКТИЧНИЙ ДОСВІД ФІНАНСОВОЇ ІНКЛЮЗІЇ В УКРАЇНІ

Лекція 4	Фінансова інклюзія у банківському секторі та на ринку страхових послуг	ПЗ 6	Основні показники та тенденції забезпечення фінансової інклюзії у банківському секторі. Ключові напрями розвитку FinTech на ринку банківських послуг, їхня роль та переваги у підвищенні фінансової інклюзії. Інноваційні банківські продукти та перспективи підвищення фінансової інклюзії на ринку банківських послуг	Самостійна робота	Ревю «Інноваційні банківські продукти»
		ПЗ 7	Основні показники та тенденції забезпечення фінансової інклюзії на ринку страхових послуг. Розвиток InsureTech та їх ролі у забезпеченні фінансової інклюзії. Інклюзивні видів особистого страхування. Недержавне пенсійне страхування у забезпеченні фінансової інклюзії.		Есе «Перспективи підвищення фінансової інклюзії на ринку банківських / страхових послуг»
Лекція 5	Інклюзія на ринку небанківських фінансових послуг	ПЗ 8	Основні показники та тенденції забезпечення фінансової інклюзії на ринку капіталів та небанківських фінансових продуктів. Механізми краудфандингу, венчурного фінансування, p2p-кредитування, фінансових послуг з управління майном. Особливості функціонування інститутів спільного інвестування, їх роль у забезпеченні фінансової інклюзії; вміння зробити висновки щодо перспектив підвищення фінансової інклюзії на ринку капіталів та небанківських фінансових продуктів		Ревю «Інструменти забезпечення фінансової інклюзії на ринку капіталів та небанківських фінансових продуктів України
Лекція 6	Забезпечення фінансової інклюзії у сфері публічних фінансів	ПЗ 9	Напрями забезпечення фінансової інклюзії у сфері публічних фінансів. Інклюзивні аспекти бюджетних програм зменшення бідності, житлового будівництва, кредитування енергоефективності, міжбюджетних відносин. Перспективи підвищення фінансової інклюзії у сфері публічних фінансів		Есе «Проблеми забезпечення фінансової інклюзії у сфері публічних фінансів»

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Фінансова грамотність, фінансова інклюзія та фінансовий добробут в Україні у 2021. Звіт за результатами дослідження. Проект USAID «Трансформація фінансового сектору». URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Research_Financial_Literacy_Inclusion_Welfare_2021.pdf?v=4
2. Malik F. A., Sikarwar T. S. (eds.) The economics of financial inclusion. 1st Edition. London: Routledge Studies, 2024
3. Financial Inclusion. World Bank. URL: <https://www.worldbank.org/en/topic/financialinclusion>
4. Стратегія розвитку фінансового сектору України до 2025 року. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/strategy_fs_2025.pdf
5. Фінансова інклюзія, інновації та безготівкові операції в Україні – пріоритети Стратегії розвитку FinTech 2025. URL: <https://bank.gov.ua/news/all/finansova-inklyuziya-innovatsiyi-ta-bezgotivkovi-operatsiyi-v-ukrayini--prioriteti-strategiyi-rozvitku-fintech-2025>
6. Питання розвитку фінансової інклюзії в Україні. Ч. 1. URL: <https://www.ema.com.ua/news/chastina-persha-digital-financial-inclusion-ukrainian-agenda/>
7. Фінансова грамотність. Фінанси. Що? Чому? Як? : навч. посібник / авт. кол. К., 2019. 272 с.
8. Фінтех в Україні: тенденції, огляд ринку та каталог. Проект USAID «Трансформація фінансового сектору». URL : https://data.unit.city/fintech/fgt34ko67mok/fintech_in_Ukraine_2018_ua.pdf.

Додаткова література

1. CGAP. Igniting SDG Progress Through Digital Financial Inclusion (2023 edition). URL: <https://www.cgap.org/research/publication/igniting-sdg-progress-through-digital-financial-inclusion-2023-edition>
2. Digital financial services: Regulating for financial inclusion. An ICT perspective. URL: https://www.itu.int/dms_pub/itu-d/opb/pref/D-PREF-BB.REG_OUT02-2016-PDF-E.pdf
3. Горин В. П. Фінансовий механізм забезпечення суспільного добробуту: теоретична концептуалізація та проблеми функціонування. Тернопіль: Економічна думка THEU, 2020. 516 с.
4. Ставерська Т.О., Глущенко І.А., Лисак Г.Г. Фінансові технології (fintech) та їх вплив на цифрову економіку. *Наука і техніка сьогодні*. 2023. № 12(26). С. 315–326. URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/nts/article/view/7007/7047>. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6025-2023-12\(26\)-315-326](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2023-12(26)-315-326)
5. Ставерська Т.О., Лисак Г.Г., Приходько В.О. Фінтех і майбутнє фінансових послуг: інновації у фінансовому секторі. *Економіка. Фінанси. Право*. 2023. № 10. С. 74–79. URL: <http://efp.in.ua/uk/journal-article/1175>
6. Ставерська Т.О., Жиликова О.В., Лисак Г.Г. Роль фінансової грамотності у забезпеченні фінансової стабільності держави. *Інвестиції: практика та досвід*. 2025. № 4. С. 103-109. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2025.4.103>

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

СИСТЕМА		БАЛИ	ДІЯЛЬНІСТЬ, ЩО ОЦІНЮЄТЬСЯ
Підсумкове оцінювання	100 бальна ECTS (стандартна)	до 50	50% від усередненої оцінки за модулі
		до 50	підсумкове тестування
Модульне оцінювання	100 бальна сумарна	до 50	відповіді на тестові питання
		до 20	усні відповіді на практичних заняттях
		до 30	результат засвоєння блоку самостійної роботи

НОРМИ АКАДЕМІЧНОЇ ЕТИКИ ТА ДОБРОЧЕСНОСТІ

Всі учасники освітнього процесу (в тому числі здобувачі освіти) повинні дотримуватися кодексу академічної доброчесності та вимог, які прописані у положенні «Про академічну доброчесність учасників освітнього процесу ДБТУ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, поважати гідність один одного, проявляти доброзичливість, чесність, відповідальність.